

101.2362

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinici No. 2

Telefon:
Redacția și administrația 16-00
Tipografia 14-69

3126

Palatul Cultural

Arad

Arad

ziarul
Banatului și al
graniței de Vest

ABONAMENTE: Pe un an: 600 lei, pe 6 luni: 300 lei.
Pentru preoți, învățători, notari și țărani 500 lei.
Pentru autorități și instituții: 1000 lei.
Pentru întreprinderi: 2000 lei.

Apare sub egida
„Astrei Bănățene“

Enim din nou la drum

„Dacia“ ziarul românismului dela
de Vest, din împrejurări inde-
te de voința sa, a trebuit să-și
apariția, în luna Septemvrie
recut.

atunci, s'au abătut asupra iubitei
e Patrii, cumplite vremuri. Le
simțim cu toții. Țara a fost mu-
și frați de-ai noștri au căzut iar
ie. Frământări interne adusesese-
ii suferințe asupra sufletelor noa-

itate ne pune în față, probleme
asupra cărora trebuie să-și spună
tul și românii de pe hotarul de
l Țării. Români cari plâng mai
decât alții și cari așteaptă cu ne-
tă convingere, ora izbăvirii.

bl apariției, ne-a fost rupt tocmai
ziarul devenise o hrană sufleteas-
ispensabilă atât pentru orășeni
pentru săteni. „Dacia“ ajunsese
cetită de toată lumea. Era tribu-
spândirii românismului, ferită de
ve. răutăți ori personalități. Gân-
stru a fost și este, strângerea tu-
bunilor Români, într'un mănun-

ridicat nivelul presei din provin-
adevărată ei menire culturală-
ală.

oloanele ziarului s'au deschis
uni de interes general românesc.
trigele zilnice ale oamenilor mici
let, nu ne-am coborât. Am crezut
dem, că presa românească are me-
de-a cimenta duhul românesc, de-a
și nu de-a împotriva cu noroi în
tăți și conducători. N'am comis și
om comite pentru nimic în lume,
a de denigrare a intelectualilor
ri. Nu vom crede că numai noi sun-
buni români, cum au crezut alții.

amne! Ce ușor e să critici, să dă-
să distrugi. Nimic mai ușor decât
eră de destrămare. Vulgul te aplau-
incurajează.

ce greu e să clădești. Iar în opera
ai la fiecare pas de epigoni. Vor
și acum dărâmatorii de altare și
arunca venin asupra noastră.

m fost huliți, scuipați și anchetați
ai. N'am reacționat, căci sufletul
fost curat. Dreptatea ne-a venit.
uitat pe toți cari ne-au ponegrit și-i
orta pe cei cari și de aci nainte
da în noi.

m mângâierea că marele public a
ciat ziarul „Dacia“ iar sistarea lui
odus regrete unanime. Câte scrisori
lemnuri nu ne-au sosit la redacție,
l refrenul: să apară „Dacia“, dați-
„Dacia“.

zi plecăm iar la drum. Ziarul nostru
pus în serviciul tuturor marilor in-
se românești. Coloanele Daciei sunt
chise pentru toate problemele cari
ese viața noastră românească.

ntipnăm drumul lăsat acum 6

Nic. Blăgeanu

Situația în Jugoslavia

Trupele germane care au pătruns prin Bulgaria au ocupat orașul Niș

In Slovenia germanii au atins 90 km. în adâncime

TIRANA, 10 (Rador.) — Corespondentul
agenției Stefani transmite: Ziarul „Tomori“
anunță din Ankara că intrarea trupelor ger-
mane în Skoplje a fost salutată cu entu-
ziasm de populație. Ziarul adaugă că pierde-
rile englezilor care luptă în Grecia sunt
grele. Trecătoarea Rupel e socotită la An-
kara ca ocupată de forțe germane care au
pătruns adânc în trecătoarea apuseană in-
dreptându-se spre Cavala. Trupele care au
ocupat Pirot pe calea ferată Belgrad—Sofia
se îndreaptă spre Niș.

In zona Nevrokop s'au dat lupte foarte
grele în cursul cărora englezii au suferit
pierderi mari. Grecii au evacuat Alexandro-
polis și Tracia și s'ar concentra acum la nord
și nord est de Salonic.

Tirana, 10. (Rador.) — Corespondentul
genției Stefani comunică:

Ziarul Tomori scrie că operațiile germane
împotriva Jugoslaviei se desfășoară cu de-
plin succes, conform planului stabilit. Gru-
pul german plecat dinspre Bregalnizza a
ocupat Skoplje la aripa sa dreaptă și înain-
tează spre Veles. Aripa sa stângă după ce a
trecut pasul Rupel din valea Struma și calea
ferată se îndreaptă spre sud și vest. Alte
forțe mai spre stânga ocupă Tracia.

Skoplje a fost ocupat Marți după amiază.
Aripa dreaptă a grupului de nord după

ce a ocupat Pirot înaintează spre Niș.
In urma ocupării orașului Skoplje armata
anglo-greacă este despărțită de armata ju-
goslavă ceace constitue primul mare suc-
ces strategic dobândit de germani.
Grupul Bregalnizza se poate îndrepta
acum spre Cerna—Vardar și Struma—Var-
dar.
Operațiile acestea vor avea repercursiuni
și asupra situației italiene din Albania căci
forțele germane au ajuns la Metzovo nemai
fiind decât la 25 km. în linie aeriană de fron-
tiera Albaniei.

Roma, 10. (Rador.) — CORESPONDEN-
TUL AGENȚIEI HAVAS ANUNȚĂ DUPĂ
ȘTIRILE DIN BERLIN RETRANSMISE
DE POSTURILE DE RADIO ITALIENE
CĂ ÎNAINȚAREA GERMANĂ ÎN SERBIA
ȘI SLOVENIA ARE ACUM O ADÂNCIME
DE 90 KM.

Berlin, 10. (Rador.) — In Serbia de sud-
est trupele germane au ocupat după lupte
crâncene pozițiile care domină rarele căi de
pătrundere, în acea regiune neprielnică.
Câteva căi din legăturile cu Grecia se
afliă în mâinile germanilor.

Belgradul n'a mai fost bombardat

Aite atacuri ale aviației jugoslave împotriva orașelor din Ungaria

Belgrad, 10. (Rador.) — Corespondentul
Agenției Havas comunică:

Nu se semnalează nici un bombardament
asupra Begradului în cursul nopții trecute
și nici în cursul zilei de ieri. Doar avioane
de recunoaștere au sburat pe deasupra Bel-
gradului. Două avioane de bombardament
au fost doborâte Luni deasupra Belgradului
de către avioane de vânătoare și de artileria
antiaeriană jugoslavă.

Budapesta, 10. (Rador.) — Agenția tele-
grafică ungară transmite:

După știri parvenite din Pecs (Ungaria
meridională) avioanele jugoslave au încer-
cat ieri dimineața să dea noi atacuri contra
teritoriului ungar.

Apararea antiariană a pus pe fugă pe
agresor. In primele ore ale dimineții un
avion jugoslav s'a apropiat de comuna Uj-
Peter din Ungaria de sud. Avionul a fost
doborât. Din echipajul avionului, compus
din trei membri, doi ofițeri au fost omorâți
în vreme ce al treilea a sărit din avion. El a
fost transportat la spital în stare gravă.

Noul Decret-Lege privitor la căsătoriile funcționarilor publici

Slujbașii Statului nu se pot căsători decât cu persoane de origine etnică română

București, 10. (Rador) D. General Ion
Antonescu Conducătorul Statului Ro-
mân a semnat următorul decret lege:

Art. 1. Funcționarii publicii ai Statu-
lui, județelor, comunelor și regiilor pu-
blice sau ai instituțiilor de utilitate
publică ori ai instituțiilor care func-
ționează în temeiul unor legi speciale
acordând privilegiile de stat, nu se vor
putea căsători decât cu persoane de ori-
gine etnică română.

Ministrul Justiției poate acorda dis-
pensă pentru motive grave, însă numai
pentru căsătorii cu persoane de origine
etică străină decât cea evreiască.

Cererea de dispensă se va depune la
autoritatea la care funcționarul își în-
ceplinește serviciul: ea va fi trimisă pe
cale ierarhică Ministerului Justiției în-
soțită de avizul șefului autorității.

Art. 2. Funcționarii cari se vor căsă-
tori împotriva prevederilor legii ace-
steia vor fi puși în indisponibilitate pe
data căsătoriei, iar acei cari se vor că-

sători împotriva prevederilor decretu-
rii-lege pentru oprirea căsătoriilor în-
tre Români de sânge și evrei vor fi de-
stituiți. Pentru militari se vor aplica
dispozițiunile din legea asupra căsăto-
riilor militarilor.

Art. 3. Se abrogă decretul-lege pen-
tru căsătoriile funcționarilor din 13
Noemvrie 1940 și orice alte dispozițiuni
intrării prezetului decret-lege. Chiar
dacă cei în cauză au dispensă de căsăto-
rie civilă dela forurile de Stat.

Gânduri pentru Ardealul înstreinat

„Ne-am născut aci, suntem cei dintâi așezați
aci și vom pleca cei din urmă. Vom muri aici,
frați ardeleni, fiindcă nu putem părăsi ceea ce nu
putem părăsi. Nici furtunile, nici trufiile, nici tră-
gările nu ne vor elinti. In fața noastră, viitorul
stă aspru și greu, dar plin de nădejde.“

Din discursul rostit la Alba-Iulia de d. general I. ANTONESCU
Conducătorul Statului.

Un astfel de bărbat

Ceeace scriu acum nu e un fragment al unei fermecătoare povești, nici născocirea unui creier de bunică venerabilă, ci purul adevăr. E vorba de o tânără prietenă a mea, măritată nu de mult, pe care o întâlnesc la un colț de stradă. E încântătoare, ca toate nevestele tinere, iar eu, cum n'oi mai văzusem dela muntă încoace, o întreb îndată după strângerea mânilor:

— Ești fericită?

— Da, sunt fericită, — îmi răspunde ea, aruncând câteva scântei din ochii ei frumoși. — Am un bărbat adorabil... Cu „un astfel de bărbat“ n'aș putea să fiu decât... fericită...

Ca să nu-i tulbur fericirea îmi iau rămas bun dela ea, urmându-mi apoi drumul și gândindu-mă la... fericirea femeii. Ajung la convingerea, că problema nu e tocmai atât de grea, cum credem noi, femeile. Bărbații ar trebui să se străduiască a fi „astfel de bărbați“ și atunci, nefericirea femeii va trece pe paginile istoriei. O să dispară chiar și nefericirea bărbatului, pentru-că femeia unui „astfel de bărbat“ vrând-nevrând devine „o astfel de femeie“...

ADELINA ISTRATE

Când va fi actuală invazia germană în Anglia

Cercurile germane afirmă că îndată după lichidarea problemei balcanice se va porni la atacul împotriva insulei britanice

Berlin, 10 (Radior). — Agenția „DNB“ află dela un participant la ostilitățile din Sud-Estul Europei următoarele:

Englezii au trimis un corp expediționar în Grecia pentru a nu pierde Peninsula Balcanică și odată cu ea ultimele citadele politice din Europa. Soarta celorlalte corpuri expediționare este cunoscută.

De astădată englezii cred că au dat destul material și destule trupe pentru a putea ataca Germania prin flanc.

Se anunță chiar că generalul Wavell ar fi preluat comandamentul suprem.

Acelora car-și pun întrebarea de ce Reichul a așteptat atâta, de ce Fuhrerul s'a arătat atât de răbdător cu Iugoslavia, li se poate răspunde că armata germană deabia atunci a intrat în acțiune când Anglia a adunat destule trupe în Grecia.

Nu se poate ascunde faptul că în acest războiu politica plutocrației trebuie

să-și aducă în Grecia și Iugoslavia trupe de pe alte fronturi.

Pentru armata germană se pun două probleme de rezolvat:

1. Trupele expediționare engleze nu vor mai fi bătute ca în Norvegia ci cu totul nimicite.

2. Prin nimicirea englezilor în Balcani se va tăia calea vitală a acestora prin Marea Mediterană și Canalul de Suez.

O victorie asupra întregii Peninsule Balcanice și o ofensivă din Africa con-

tra aceleiași linii vitale, vor da rezoluția completă a problemei Mediteraniene după dorința Axe.

În această ciocnire este interesant să ne amintim de o părere expusă acum câteva săptămâni într-o corespondență a lui „Dienst aus Deutschland“, după care odată ce problema mediteraneană va fi rezolvată pe calea armelor va deveni acut atacul general contra Insulei Britanice.

MUZICALE

CONCERTUL ÇORAL

al Academiei de Muzică și Artă Dramatică din Cluj-Timisoara

Viața muzicală a Timisoarei în acest an — datorită, desigur, împrejurărilor grele prin care trecem — a fost lipsită de ceea ce forma în anii precedenți esența muzicii locale: manifestațiunile corale.

Dacă această lipsă putem zice nici nu s'a observat, fiind în localitate Opera Română, care atât prin activitatea scenică zi de zi cât și prin concertul simfonic organizat a umplut din plin acest gol — nu putem trece cu vederea Concertul Coral al Academiei de muzică anunțat pentru astăzi seară.

Pus sub patronajul dlui Primar al Municipiului și organizat în scop de binefacere, îndemnăm iubitorii de muzică să ia parte, măcar din curiozitate.

Căci Societățile noastre corale din loc, e adevărat, cântă, dar a asculta și vedea cum cântă și alții nu strică. Mai ales când este vorba de oameni de specialitate,

viitori profesori de muzică și artiști cântăreți.

Corul acestei Academii instruit și condus de d. A. Bena, pedagog muzical și erudit dirijor de cor, va executa un concert din compozițiile proprii ale dirijorului.

Se arată a fi astfel un concert de prezentare al autorului și dirijorului în fața publicului timisoarean, care așteaptă cu o legitimă curiozitate manifestându-se și această instituție de înaltă artă muzicală, adăpostită la noi.

În urma refugiului Academia numai are numărul de studenți obicinuiți la Cluj, deci nici corul poate că nu va fi prea bogat reprezentat ca număr. Felul însă de interpretare logică, artistică și de model, credem că vor compensa în-deajuns pretențiunile muzicale și cele mai exigente.

Un mare festival artistic la Timisoara

Concert simfonic cu „POEMUL NEAMULUI“ de Sabin Drăgoi

Primavara aceasta, atât de bogată în flori și speranțe, se împogatește cu o revărsare de muzică românească, cum Timisoara nu a auzit una asemenea până acum. Pe lângă activitatea artistică a Operei Române și a Teatrului Național din Cluj și cu concursul lor, se desfășoară la noi o viață largă și avâncă de muzică simfonică, instrumentală, corală, neîntrecută în mijecul ei național-românesc. Vor fi grozav de triste zilele, ce le trăim decând ni s'au sfârțicat granițele țării, dar sufletul românesc se reface și se întemează cu bogățiile culturii sale, cu frumusețile invioratoare ale artei sale. Marele festival artistic, care se va ține la Opera Română-Luni, în ziua de 14 curent, nu este o seară de petrecere, de simplă delectare pentru oamenii iubitori de muzică. (Muzica este artă, arta este miezul culturii, și cultura românească a devenit astăzi titutul nesfârșit al vieții, unde forța spirituală a românilor își alege și își fortifică pozițiile de categorice și neînduplecate afirmări.) Pentru această lămurire românească prin artă și cultură, Maestrul Sabin Drăgoi, prezintă „Poemul Neamului“, — grandioasa simfonie națională a românii, care ne prezenta în tablouri muzicale, istoria întregă a poporului nostru. În acest „Poem al Neamului“, care va fi executat de forțele unite ale corurilor mari din Timisoara „Crai Nou“, „Banatul“ și „Corul Operei“, cu toți soliștii instituției noastre de artă lirică, se cuprind tot ce este mai substanțial, mai unitar, mai nepieritor, și, deci, veșnic în spiritul neamului românesc. Poemul începe cu o rugă-cune, înălțată de autorul-creator al Simfoniei — fiindcă în toate începuturile sale, românul pășește cu un „Doamne ajută“, fie că e Vodă, fie că e înaltă fașă bisericăscă, fie că e creator-maestru în știință și în artă, fie că e un modest și necunoscut făuritor de frumusețe naționale.

Poemul se desfășoară în vr'o zece tablouri simfonice, al căror caracter este istorico-muzical. Din calitățile lui muzicale și din vizivitatea din care s'a

blourile sale muzicale, epocile istorice ale românilor în modul următor: Dacia, Lupta, Idila din care se plămădește sâmburele de viață românească, apoi Încrêștinarea, care ne vorbește de începuturile spiritualității românești, Barbarii în timpul cărora s'a călît marelui sfîșel românesc: voința de rezistență neînfrântă în fața primejdiei, apoi Așezarea românilor, Epoca eroică, a istoriei noastre, Epoca culturală, Subjugarea și Răscoala și Finalul, în care se cuprinde învierea pentru totdeauna a Neamului românesc. Autorul ne dă și ideea învierii românești: ea înseamnă nemurire eternă, oricare ar fi necazurile vieții trăite în împrejurări schimbătoare.

În felul aceasta, nu eveniment artistic, se transformă într-o sguuire psihologică și morală din care răsună prelung și educativ, sugestiile și poruncile, îndrumările și îndrumările de care nevoie astăzi sufletul românesc pentru a rezistă, pentru a crede, pentru a spera și a-și iubi viitorul măreț către care pășește. Prin suferință la cultură, dela cultură la viață și la glorie, acesta este adevărul filozofic, de mare și rodnică experiență națională, pe care îl vom retrăi artistic la concertul simfonic cu „Poemul Neamului“ de Sabin Drăgoi.

ANALIZA SANGELUI ACUM 700 ANI

Savantul chinez, doctorul Fuhata afirmă că, după documentele pe care le-a descoperit, analiza sângelui nu este o noutate a lumii moderne după cum se credea până acum. El citează o carte scrisă în 1247, sub titlul „Lămurirea unei false învinuirii“, care ne informează că, încă în epoca aceea, luările de sânge erau practicate în imperiul cersesc. Savantul chinez ne mai spune că chir-arabil au recurs, pe vremuri, la același metodă în cercetarea paternității.

Întă deci că... nimic nou sub soare, mai ales cât privește străvechea civilizație a Chinei, unde, cu sute de ani în urmă — existau busola și xilografia.

CINEMA APOOLO

SENZAȚIONAL PRMGRAM DE PAȘTI

ULTIMUL ROND

PORTOCALÉ!

CEA MAI BUNA CALITATE
LEI 76 Kgr.

LA REBHOLZ

FOST BABCSANY, TIMISOARA-CETATE

émésvar-Gattaya-Resiczabanya

ce publică ziarul „București“

În numărul 10 din 5/6 Aprilie crt. ziarul „București“ publică pe pagina 1 o hartă luată din nu știu ce atlas, ca autor — probabil — cetitorului pentru telegerea reportajului politic „Cum a ajuns la situația din Jugoslavia“. În această hartă țările, Marea Adriatică regiunile sunt scrise frantuzeste sau ortografie frantuzească: „Roumae“, „Hongrie“, „Mer Adriatique“, „Portes de fer“, „Bosnie“, „Turnu-Sévé“, etc. Ziarul lămurește rostul hărții și se scrie în colțul de sus din dreapta: „Poziția strategică a Jugoslaviei“.

De unde va fi având ziarul „București“ harta cu pricina, nu interesează. Desupunem că nu e desenată în redacția celui cotidian de vr'unul din colaboratorii d-lor Ion Minulescu și Mircea Amian. Ne interesează mult însă, cum s'a tolerat ca localitățile românești să fie Timișoara, Gătaia, Recita, etc. să fie publicate în ungurește cum s'a fost găsite în hartă: „Témésvar“, „Gattaja“, „Resiczabánya“, „Temes“, „Maros“. Lugoju a scăpat ca prin minune, scris românește: „Lugoju“ (bucureștenii îl scriu adesea ungurește: „Lugos“).

Jugoslavia în vâltoare

Diversiunea internă jugoslavă, a aprins din nou hotarele Balcanilor.

Rățiunea care a determinat lovitura de stat a partidei militaroclericale a Regelui Petru II cu reazimul în ramura națională sârbească, precum și consecințele ce decurg din nerecunoașterea din partea acestuia a aderării Jugoslaviei, prin regimul politic al Regenției, la pactul tripartit, ne privesc direct și ne sesizează.

Pentru noi, războiul declanșat la 6 Aprilie între Puterile Axei și Jugoslavia, oricari ar fi sortii, nu se reduce la o problemă simplă de alternativă despre cine va fi învingător sau învins.

Războiul e frământare, turburare, iar inevitabilele lui ratări, în angrenajul de forțe disproporționate, degenerază în un dezechilibru, în care, disperarea ia adesea locul rațiunilor calme.

Fată de Jugoslavia am cultivat întotdeauna cele mai bune raporturi de vecinătate, ne-am aliat pe liziera unor interese

comune pentru păstrarea integrității hotarelor, adâncind, prin însăși înrudirea regală, legăturile politice și uitând voit, că la Jimbolia, sângerează frântă în două, inima Banatului...

Decât că, dela oscilațiile dlui Stoiciadonovici și până la pactul de amicitie eternă cu Ungaria, jugoslavii au cotit pe un drum divergent, atât față de buna noastră prietenie cât mai ales de profundele noastre suferinți.

Nu ne-am destăinuit desamăgirea. Dimpotrivă, cu aceeași gândită stăpânire de sine, le numărăm astăzi bombele și obuzele căzute la Arad, Oravița, Orșova și Timișoara. În această ciudată expresie a loialității, surprindem cu durere, o rătăcire, o pierdere de sine: tragedia jugoslavă a început.

Între destinul armelor și realitățile politice, noi ne-am însușit și afirmat o atitudine de neinterventie, cu regretul sincer de a vedea Jugoslavia, aruncându-se de bună voie în vâltoare.

...Și dreptate se va face!

Ne dor toate rânile. Și avem multe rani. Avem la miez-zi, la miez-noapte, la apus și la răsărit.

Nu e de mirare că nu mai suntem cei ce-am fost odată. Ne-am închis în noi, ca mielul în găoacea lui, ne-a pierit zâmbetul de pe buze și veselia din suflete. Țara noastră, atâta câtă ne-a mai rămas, e toată zăbranc negru, e țara doilului îndurerat.

De peste toate hotarele noastre frunte, nu ne vin decât strigăte de jale și de durere.

E jalea satelor făcute părjol, jalea feciorilor uciși câinește în margine de drum, jalea mamelor și a copiilor batjocorite, jalea popilor arși pe rug, sau răstigniți pe crucea credinții strămoșești.

Jalea aceasta ne chiamă dinspre miez-noapte și apus.

Dinspre miez-zi, ne vine strigătul celor alungați din căminurile durate cu trudă în cursul anilor de amarnică frământare a solului ingrât și sterp, silit de vântoșenia brațelor neobosite să dea pâine gurilor sărace. Ei, urmașii vechilor coloni romani, robii moderni ai pământului de stepă, au civilizat și au fertilizat acest pământ în mai puțin de două decenii, — iar azi își plâng amarul și sărăcia în pragul caselor noastre, fiindcă țara ciuntită nu mai poate găsi un nou cămin pentru ei.

La răsărit, e haosul care ne trimite gemetele lui. Prin toate gazetele noastre, haosul acesta nu mai difuzează decât „înștiințări pentru refugiați“:

„Fetița Maria Ardeleanu, care înainte de ocuparea Basarabiei a servit la preotul din comuna Mihăileanca, județul Hotin, e căutată de mama ei, care o așteaptă în comuna Mărgineni, județul Ialomița. Cei ce știu ceva despre fetiță, sunt rugați să scrie mamei, pe adresa de mai sus“.

Sau:
„Stelian Popa, refugiat din Cetatea-Albă, înștiințează pe toți cei ce știu ceva despre cei doi frați mai mici ai lui, cari s'au rătăcit de el în timpul refugiuului, să-l caute în București, str. Polonă 147“.

Înștiințările acestea se țin lanț, — una mai tragică decât alta.

Și jalea ne conlește, căci vazele se aud din toate părțile.

Iată de ce nu mai suntem cei ce-am fost odată. Iată rânile care ne dor.

Stăm îndurerăți și muți, și nu mai credem decât într'un singur lucru, nu mai credem decât în ceea ce ne-a spus Conducătorul:

„Nu va fi liniște în acest colț al Europei — și nu va fi dreptate adevărată în lume — cât timp nu se va face, sau nu-și va face dreptate poporul românesc“.

E singura noastră credință, e singura noastră lozincă, — azi și până la împlinirea ei.

George Luca

Violent incendiu în Capitală

Fabrica de vată Facoton a fost mistruită de flăcări

BUCUREȘTI, 10 (Rador). — Astăzi noapte, aproape de ziuă s'a declarat în capitală un violent incendiu. Focul a izbucnit la fabrica de vată „Făcoton“, de pe șoseaua Pantelimon nr. 308. Până la sosirea pomperilor, flăcările au cuprins acoperișul în întregime, înălțându-se ca niște limbi uriașe spre cer. O magazie în care se aflau depozitate aproape 500 kgr. bumbac, a fost prefăcută în cenușă și scrum. Au ars deasemeni și o parte din mașini, instalații și mobilier. După

cum reese din primele cercetări, focul a luat naștere dela o presă de vată și s'a stins cu o repeziune uitimitoare, cuprinzând întreaga fabrică.

Compania două de pompieri, Regele Ferdinand, sub comanda d-lui căpitan Mihail Coli, a reușit, după o muncă uriasă de aproape 4 ore, să localizeze și să stingă focul. Se crede că pagubele pricinuite de acest groaznic incendiu, sunt de vreo două milioane. Autoritățile au deschis anchetă.

Important consiliu de miniștri

Probleme școlare și de asistență socială

București, 9 (Sir). — Marți 8 Aprilie s'a ținut un consiliu de miniștri sub președinția dlui general Antonescu.

Au participat d-nii: general Radu Rosetti, ministrul educației, cultelor și artelor, general D. Popescu, ministru de interne; prof. dr. Petre Tomescu, ministrul muncii și sănătății și ocrotirilor sociale; general Ion Popescu, subsecretar de stat la ministerul de interne; general C. Voiculescu, subsecretar de stat la ministerul muncii, sănătății și ocrotirilor sociale; Enric Oteleșeanu; general Victor Iliescu și Sandu, subsecretari de stat la ministerul educației, cultelor și artelor.

1. — D. general Radu Rosetti a făcut o dare de seamă asupra stărei în care s'au găsit școlile din Ploști, inspectate de d-sa sa în ziua de 5 April crt., și asupra sancțiunilor aplicate profesorilor găsiți în neregulă. D-sa a insistat asupra ordinii, disciplinei și curățeniei găsite la școala normală de fete și a adus elogii directoarei acestei școli.

2. — D. general Iliescu a arătat că în ziua de 4 Aprilie c. s'a ținut o consfătuire cu toți conducătorii sportului românesc pentru stabilirea normelor activității sportive viitoare și pentru acordarea sprijinului material necesar din partea statului.

3. — D. prof. dr. Petre Tomescu a arătat legea consiliului de patronaj al operelor sociale. Prin această lege se urmărește coordonarea tuturor operelor de ocrotire și de asistență socială și generalizarea acestor preocupări pe tot întinsul țării, stabilindu-se o colaborare strânsă între autoritățile publice și inițiativa particulară care va fi stimulată și ajutată în acțiunile ei generoase. Noua lege pune pe baze științifice opera de ocrotire de asistență socială pentru ca să aibă un randament cât mai mare.

4. — Problema apei potabile în mediul rural, prezentând o deosebită importan-

ță din punct de vedere sanitar, s'a hotărât ca ea să fie soluționată într'un plan de lucrări de câțiva ani.

Inginerii de județe vor fi informați asupra problemei, printr'un curs practic. Se vor forma pentru fiecare județ șefi de echipă care să lucreze pe teren. Materialele necesare vor fi standardizate și fabricate în serie. Statul va ajuta comunele rurale cu fondurile necesare în vederea rezolvării acestei probleme.

5. — D. general Ioan Popescu a făcut un raport asupra celor constatate de d-sa, în inspectia făcută în ultima săptămână în județele Făgăraș, Sibiu, Târnava-Mică, Turda, Alba și Târnava-Mare și Brașov.

Incadrarea administrativă a județelor este făcută în bune condițiuni. Prefecții depun toată râvna pentru a satisface nevoile județelor respective și a le îndruma în noul ritm de viață și de organizare.

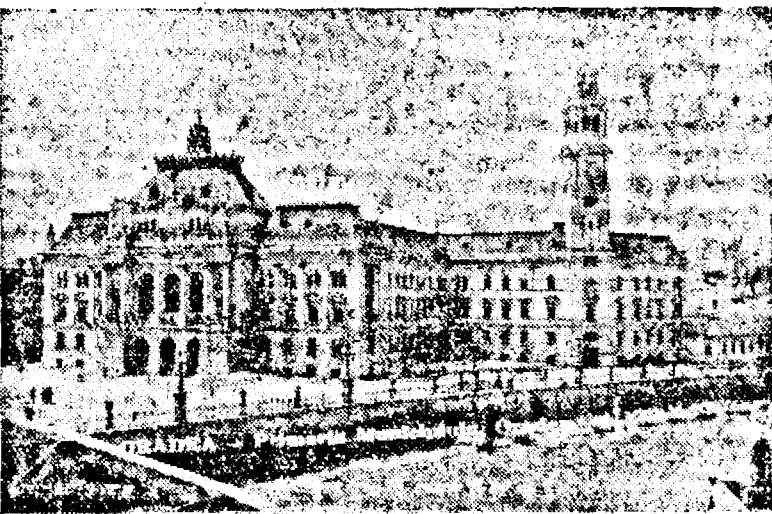
Situația episcopiei Caransebeșului

Caransebeș, 10. — „Foaiete Diecezană“, organul oficial al eparhiei ortodoxe a Caransebeșului, publică o circulară către clerul și poporul din eparhie, înscrisă de protopresbiterul iconom stavrofor Romul Ancușă, consilier referent și președinte al consiliului eparhial, în care se arată că în urma vacanței scaunului vlădicesc dela Caransebeș, intervenită prin intronizarea P. S. Sale episcopului dr. Vasile Lăzărescu în scaunul vlădicesc al Timișorii, afacerile duhovnicești ale episcopiei caransebeșene nu s'au îndeplinit în viitor de I. P. S. Sa. Arhiepiscopul și Mitropolitul dr. Nicolae Bălan al Sibiului.

Jugoslavia a cedat Mării Britanii 20 de vapoare

New-York, 10 (Rador). — Ministrul Jugoslaviei la Washington a comunicat că guvernul său a pus la dispoziția Mării Britanii cele 20 vapoare jugoslave (vrec 80—100.000 tone) care se află în porturile din Statele Unite.

VEDERE DIN ARDEAL

Primăria Municipiului Oradea

Ultimul articol al lui Vladimir Nicoară

4.250.000 români dincolo de hotarele României

În toamna anului trecut gazetarul Vladimir Nicoară, după ce-și dăruise talentul său fecund timp de două decenii Clujului românesc, se stabilise în refugiu, la Timișoara. Un singur gând îl chină: Ardealul, un singur dor îl frământa: Clujul, un singur vis îl stăpânea: întorcerea.

În pragul iernii, când pământul se îmbrăcase în hlamida imaculată a zăpezii, Vladimir Nicoară, porni subit pe drumul eternității. Murise în pribegie, departe de glia smulsă hain din trupul mândru-lui nostru Ardeal, pe care-l preamărise cu atâta patimă și înflăcărare.

Cu câteva zile înainte de a închide ochii pentru totdeauna, Vladimir Nicoară, aflase de străduința noastră de a reînvia „Dacia” sub forma unui mare săptămânal. Dintre toți — primul care mi-a dat o mână de ajutor a fost Vladimir Ni-

coară. Sfaturi prețioase, îndemnuri calde, îmbărbătări sincere, — tot ceea ce experiența lui de câteva decenii în publicistică și inima lui generoasă putea să ni le ofere.

Primul articol trimis „Daciei” a fost cel din urmă a lui Vladimir Nicoară.

„Dacia” n'a putut apare atunci, din aceleași motive pentru care a fost nevoită să-și sisteze apariția la sfârșitul lunii Septembrie 1940.

Articolul lui Vladimir Nicoară l-am păstrat însă cu sfințenie pentru ziua în care „Dacia” va putea să vadă iarăși lumina zilei.

Azi, când pornim din nou la drum — o datorie pioasă față de memoria camaradului nostru Vladimir Nicoară ne îndeamnă să publicăm acest articol scris cu puține zile înainte de a ne părăsi, pentru „Dacia” și pentru cititorii săi.

v. d.

vine.) Nu zic, Doamne ferește, că plăzirile muieresti n'ar fi frumoase! Că unele ca niște ceanașe cu gura în sus stau pe vârful capului și par'că îndeamnă să torni în ele o țară de apă să vezi cum ține; altele ca niște fesuri se arată, au ca niște turbane, de turci amintindu-ne. Numai că nu se poate zice că „turcul plătește”, de oarece soțul se îngrijește de plată. Așa dară, frumoase foarte sunt plăzirile muieresti! Dară nepotrivite în teatru; că cei de la spate trebuie să se hâiască în felurite chipuri ca să poată vedea și ei câteceva pe scenă. Și trebuie să spunem că în orașele cu datină de teatru acest lucru niciodată nu se întâmplă.

Iară în tramvai muierile nu vreau să se așeze pe bănci. Stau în picioare spânzurate c'o mână de curelușă de sus, cu genunchii lipiți de bancă și se bătăe în felurite chipuri, când ajunge tramvaiul la cotituri. Cu chipul acesta o muieră prinde două locuri: unul în picioare și unul pe bancă, din pricină că stă cu genunchii lipiți de ea, și-ar hi necuvincios foarte să te împungi în genunchii muierii ca să te așezi pe bancă. Ar trebui poate ca ocărmuirea orașului să pună pe geam o țidulă scrisă: „băncile sunt anume făcute pentru călători”; au „este voce să se așeze pe bancă”; au „puneți-vă pe bancă, că nu mușcă”. Și dacă nici așa nu s'or deprinde să se așeze, atunci să facă unele vagoane fără bănci, nu mai cu multe curelușe de care să se spânzure c'o mână muierile și să călătorească așa în pace și onor.

Cu multă dragoste

Vladimir Nicoară diacul

Chiar înainte de dureroasele cesiuni teritoriale din Iunie și August 1940, nu toți românii au locuit între frontierele României Mari.

După evaluări moderate, numărul românilor din afara acestor frontiere întrețea cifra de 1.200.000 suflete. În broșura: „La question roumaine en 1940”, d. Gheorghe Brătianu arată că, înainte de ultimatul dela Moscova și înainte de arbitrajul dela Viena, au trăit în afara hotarelor României Mari 4—500.000 români dincolo de Nistru, 250.000 în Timocul jugoslav, 100.000 în Banatul jugoslav, 300.000 în Macedonia împărțită între sârbi, bulgari, greci și albanezi și 50.000 în Ungaria și Rusia subcarpatică (înainte de arbitrajul dela Viena).

La acest număr s'au adăugat, în ne-fastul an 1940, românii din Basarabia și Bucovina de Nord, în număr de 1.750.000 și cei din Ardealul cedat ungarilor, în număr de 1.300.000 (după statistica din 1930).

Cu alte cuvinte, avem dincolo de hotarele ciuntite ale țării, 4.250.000 frați de sânge, adică mai mult de o treime din totalul românilor ce trăesc în România liberă.

În lumina cifrelor de mai sus trebuie înțeleasă și adânc săpată în toate cugețele românești, o recentă declarație a d-lui general Ion Antonescu, conducătorul statului nostru:

„Eu m'am inclinat în fața unei situații găsite”.

„Impreună cu poporul, nu am acceptat-o ca definitivă și nu o vom accepta niciodată”.

„Nu va fi liniște în acest colț al Europei — și nu va fi dreptate adevărată în lume — cât timp nu se va face sau nu-și va face dreptate poporul românesc”.

Epistolă

către dumnealui Virgiliu Dalea, șefredactorul „DACIEI”

Prea cinstite prieten.

Rătăcitoriu fiind prin mândrele parcuri ale și mai mândrului municipiu Timișoara, răpezit aici de vitregia vremurilor și de cutropitoarele pohte ale vrăjmașilor, cu multă duioșie gândul mă poartă în urmă cu câțiva ani, când trăiam în tihnă și frăție la masa găfuirilor zilnice din Clujul răpit, deocamdată, iată la vremurile de-acum întorcându-mă, inima bucuratu-s'au foarte aflând buna veste, că domnia ta vei scoate, — dintr-o altă tiparniță și cu de iznoavă prefacere, — „Dacia”. Fiind vremelnic locuitoriu al Timișoarei rogu-te să mă socotești și pre mine printre pisării cari vor mânui cuvântul scris sub a domniei tale oblaudire. Dacă din felurite pricini, cum ar hi: vârsta înaintată, au felurite beteșuguri trupesti, n'am putea să-ți trimitem slova noastră proastă la fiște-care număr, să nu încapă supărare. Iară, dacă în aceste vremuri de încercări grele pentru noi și de jale pentru țară și neam, fie din pricina vrăjmașilor pottitori la bunurile și la pământul nostru hie din pricina mâniei dumnezești, dacă în aceste vremuri, noi, prin slova noastră scrișă vom râde de unele fapte și de unele întâmplări, rugămu-ne a nu ni se băga vină. Facem aceasta din două pricini: nici lacrimi nu putem vărsa, — acest obicei meuresc fiind —; nici glas și și pumn bărbătesc nu putem ridica, nepotrivit fiind cu vremurile de acum.

Și acum, iubite prieten, după această scurtă lămurire, — care nu pentru domnia-ta am dat-o, ci pentru cititorii gazetei cari nu-mi cunosc hie și obiceiurile, — rogu-te să-mi dai slobozenie să încres-tez câteva însămnări despre Timișoara.

După a noastră socotință, cunoscând toate orașele țării, putem spune fără teamă de păcat că: Timișoara e „fruncea”. Aceasta trebuie să te bucure pe domnia-ta, bănațean de bastină fiind. Ulitele, — au buleoardele pre limba cea nouă, — largi, curate și cu pomi mulți; casele rânduie și cu bună socotință clădite; parcurile odihnitoare și cu osârdie îngrijite; cafenelele încăpătoare, luminoase și vrednice de ori-ce oraș apusean; teatrul, ca o sculă de mare preț, bisericile vrednice de luarea aminte; toate la un loc fac din Timișoara un oraș mândru, în care ochiul se bucură și sufletul găsește hodie.

Am mai căsit la Timișoara și alte lucruri de care inima noastră bucuratu-s'eu foarte și care vrednice sunt a fi însămnate. Ori-unde ne-am dus am găsit blăugiși blânzi și îndatoritori, nu hursuzi

și grăbiți. Lucrul este vrednic de mirare și ne rugăm lui Dumnezeu să le păstreze mai departe hie și obiceiul. Am găsit că se respectă bătrânețea, lucru iarăș vrednic de uimire. Poate că asta nu va ține multă vreme cunoscut fiind că tot mai mult se spune, apăsător și cu ciudă-influență covârșitoare asupra întregii activități a lui Asaki, este o femeie providențială, pe care soarta a destinat-o „bătrâni și-au trăit traiul și și-au mâncat malaiul!”

Am mai aflat, despre ale noastre cercetări, că obștea Timișoarei de petreceri este dornică foarte, ceea ce dovedește bună stare și dor de viața. Ba, uimirea noastră n'a cunoscut margine, văzând la una dintre cafenelele Timișoarei, într-o anumită zi a săptămânei, adunate o samă de băbuțe, la taifas. Caresevazică și ele dornice de viață sunt și se așază la vedere ca niște fătute eșite la dăntuială! Lucrul vrednic de luare aminte este! Numai că nouă, — privind din uliță la fe-reastră cafenelei și văzând zbărcituri înfundate cu sulimanuri, unghii boite roș la niște mâni pe care se vad vinele ca niște frânghiute, — nouă, ne-a venit un gând poznaș: bine ar fi dacă ocărmuirea ar opri de istos pe băbuțele și pe moșnegii prăpădiți de bătrânețe să se arăte la geamurile cafenelei, sau vara la scaldă. Că, așa cum le spânzură pielea pe oase, sau li se scutură bărdahanul la fiecare pas, scârbă ochiului aduc și cutremur celor tineri pricinuesc, gândindu-se cum au să ajungă.

Am mai aflat cu buclurie că obștea bănațeană osebite daruri pentru muzică are, hie cu glasul, hie cu felurite scule de cântare, dară nu prea se îngrijește de acest talent de la Dumnezeu orânduit.

Dară, despre asta, altădată vom face însemnare.

La templul Thaliei năvala timișorenilor este mare foarte. Teatrul și Opera română sunt totdeauna pline. Ceia ce dovedește dragoste pentru artă și dorința veșnică de luminare, lucruri vrednice de însămnat ca și alte orașe să urmeze la fel.

Și acum, iubite prietene am să mai în-sămân două lucruri care m'au uimit.

Întâiul lucru la teatru l'am aflat, iar al doilea în tramvai.

Am auzit la teatru bărbați tocând din buze, când, pe scenă un bărbat și-o femeie (actori) se sărută așa precum se cere în piesă. Asta drept vă spun uimite-m'au foarte, pentru că sărăcie de mirte dovedește și glumă proastă foarte, arată. Iară pre mueri văzutu-le-am c-părării jos, în teatru, lucru care neobis-nuit este. (Să nu hie cu supărare că zic muieri. Cuvântul acesta în biblie este, în hronică se găsește și din izvor latinesc

CINEMA THALIA

Un film de o factură senzatională cu totul inedită și de un comic irezistibil

O fată cu noroc

BABY SANDY
BUTCH & BUDDY
TOM BROWN
NAN GREY
MISCHA AUER
Eugene PALLETTE

o producție JOE PASTERNAK
 UNIVERSAL

Mon: B.D.C. Film Soc.

Bulgaria gata sa intre in lupta impotriva Jugoslaviei

Un semnificativ discurs al d-lui Filoff in Sobranie

Sofia, 13 (Rador.) — Corespondentul ziarului DNB transmite: D. Filoff, președintele consiliului de miniștri a făcut în seara de Marți a Sobraniei declarații politice. El a început prin a constata că contrarietățile și dorințele puterilor axei — după cum arată în mod limpede documentele diplomatice publicate la Berlin și Roma — au produs evenimentele în curs din Balcani.

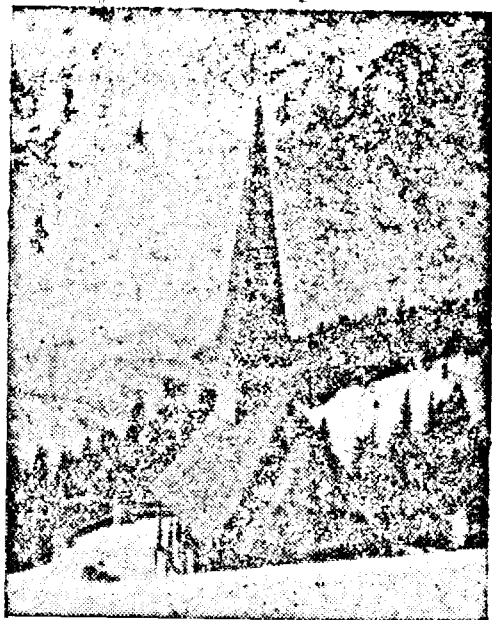
Guvernul bulgar deopotrivă cu poporul gară salutată cu bucurie adeziunea Jugoslaviei la statele care pregătesc o nouă ordine. Actul de stat dela Viena, din 25 Martie, a constituit pentru Bulgaria o nouă și frumoasă legătură cu Jugoslavia, cu care Bulgaria încheiase un pact de amicitie veșnică. Temelia politicii noastre externe — a spus d. Filoff, — a constat în faptul de urma calea păcii pentru realizarea drepturilor noastre revendicări. Am făcut tot ce ne-a fost în putință pentru a păstra această pace.

Mai mult încă, nici azi nu iau parte la războiul ce a început între Germania și Jugoslavia nici un fel de trupe bulgare. Acest lucru este cunoscut guvernului din Belgrad. Puteam spera, cu bună dreptate, că această atitudine a noastră va fi apreciată cum se cuvine. În loc de aceasta, forțele aeriene jugoslave au aruncat în mai multe rânduri bombe pe teritoriul nostru, pe obiective militare, asupra unor orașe deschise și asupra populației din Kuestendil și Sofia, unde printre morți și răniți se află în special copii și femei. Pe lângă aceasta, în noaptea de 3 Aprilie trupe jugoslave au atacat fără cea mai mică provocare și timp îndelungat posturile noastre de graniță. Luni și în noaptea de Luni spre Marți formații jugoslave destul de puternice au atacat din nou posturile noastre de frontieră.

Intreaga Bulgaria urmărește cu respirație oprită operațiile militare ce se desfășoară în

prezent în Macedonia. Se pregătesc evenimente ce pot fi de extremă importanță pentru poporul bulgar. Prima noastră datorie este să păstrăm calmul și sângele rece, ce sunt indispensabile în momente atât de importante. Guvernul se află la postul său. El urmărește cu calm și sânge rece desfășurarea evenimentelor și este gata, dacă este nevoie, să apere cu toate mijloacele ce îi stau la dispoziție interesele și drepturile poporului bulgar. Guvernul este convins că va fi sprijinit în îndeplinirea misiunii sale de către toți reprezentanții poporului, cât și de întreaga națiune bulgară.

Peisaj bănățean

Biserica de pe Muntele Mic

O declarație a președintelui Roosevelt:

Vapoarele străine care se află în porturile americane sunt considerate ca fiind ale St. Unite

WASHINGTON, 10 (Rador). — DNB. comunică:

Președintele Roosevelt a avut Marți o lungă întrevedere cu dr. Kauffmann, ministrul Danemarcei, cu care a discutat chestiunea vapoarelor daneze ancorate în porturile Statelor Unite.

După terminarea întrevederii, președintele Roosevelt a declarat ziaristilor, că, va cere congresului autorizația de a cumpăra aceste vapoare.

La întrebarea ce are de gând să facă cu celelalte vapoare aflate în porturile:

Nord-Americane, d. Roosevelt a răspuns că nu are nevoie să cumpere vapoarele în chestiune, întrucât poate să le declare ca aparținând de drept guvernului Statelor Unite, deoarece pe bordul lor s'au comis acte contrarii legilor americane.

În aceste timpuri excepționale, a adăugat președintele Roosevelt, Statele Unite au dreptul să exproprieze toate yachturile, bărcile cu motor și orice alte vapoare. Măsura poate fi aplicată atât vaselor americane, cât și vaselor sub pavilion străin aflate în porturile americane.

Anglia n'are ce căuta în Balcani — declară cercurile oficiale germane

Berlin, 10 (Rador) — Din sursă autorizată se comunică:

Faptul că Anglia a rupt relațiile diplomatice cu Ungaria este socotit, în cercurile politice de aci, drept o retragere grăbită în fața unor evenimente care se vor produce ca necesitate într-o bună zi.

La Wilhelmstrasse se atrage încăodată atenția în mod expres că Anglia nu are ce căuta în Balcani nici ea nici reprezentanțele ei diplomatice.

Această constatare a dat prilejul unei întrebări din cercurile străine, voind să se știe dacă afirmația se referă numai la durata războiului.

Din partea Germaniei s'a răspuns că în momentul de față există război și că deocamdată nu trebuie să se vorbească în cadrul situației. Ce se va întâmpla după război depinde de faptul dacă Anglia va mai exista.

Aviația germană bombardat uzinele din Midlands

Avioane britanice deasupra Germaniei de Nord

Berlin, 10 (Rador). — Marți spre miercuri formațiuni aerine engleze deslășite de puternice au atacat localitățile de pe litoralul Germaniei de nord.

Avioanele engleze au aruncat bombe în special contra cartierelor de locuințe provocând focuri. Au fost aprinse două biserici. Mai multe case au fost distruse sau avariate.

Un anumit număr de persoane au fost rănite sau rănite. Printre victime se află femei și copii. Tirul intens al artilleriei antiaeriene a împiedecat pe aviația engleză de a executa atacuri meto-dice, așa încât nici un obiectiv militar important nu a fost atins.

Patru avioane britanice au fost doborâte.

Berlin, 10 (Rador). — Puternice formațiuni de avioane de luptă germane au atacat Marți spre Miercuri câteva porturi importante de pe coasta de sud a Angliei precum și un mare centru industrial situat în Midlands, cu rezultate foarte bune.

În cursul atacurilor toate obiectivele lovite de bombe. S'au putut constata mai multe mari focuri în porturi precum și întinse focare de incendii și distrugerii la uzinele engleze Midlands. directoarei acestei școli.

Declarațiile d-lui Saracioglu aprobate de Adunarea Națională

Ankara, 10 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. anunță:

D. Saracioglu ministrul afacerilor străine a făcut Marți după amiază declarații în Adunarea Națională.

Postul de radio Ankara anunță că explicațiile d-lui Saracioglu au privire la ultimele evenimente politice și militare

au fost aprobate de adunare.

Doi deputați au trecut să se facă o lege prin care să se acorde ajutoare familiilor soldaților căzuți la datorie. Adunarea a ales o comisie pentru a lua în discuție această cerere.

Ședința a fost apoi ridicată.

La Washington:

În cazul unei victorii a Angliei, se va încheia o alianță între Statele-Unite și Anglia

Germania înfrântă va fi pusă sub pază polițienescă

NEWYORK, 10 (RADOR). — CO-RESPONDENTUL AGENȚIEI D. N. B. ANUNȚĂ:

AMBASADORUL MAREI BRITANII LA WASHINGTON A ȚINUT O CUVANTARE LA ASOCIAȚIA ZIARIȘTELO-REL AMERICANE, EXPRIMĂ-NDU-ȘI SPERANȚA CĂ DUPĂ RĂZ-

BOIU SE VA PUTEA AJUNGE LA O ALIANȚĂ ÎNTRE STATELE UNITE ȘI ANGLIA ÎN FORMĂ ASEMĂNĂTOARE SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR.

EL A CERUT CA ÎN CAZUL UNEI VICTORII ENGLEZE, NAȚIUNEA GERMANĂ SĂ FIE PUSĂ SUB PAZĂ POLITIENEASCĂ ÎN INTERESUL MENTINERII PĂCII ÎN EUROPA.

Blocada Angliei se va extinde și asupra Ungariei

Newyork, 10 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. anunță:

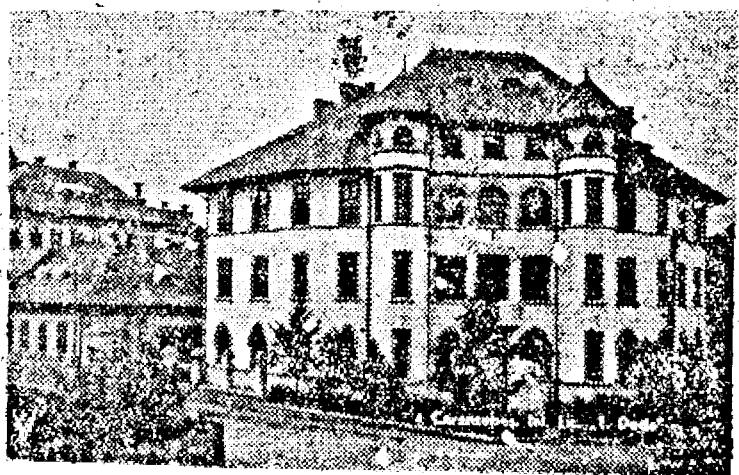
După o știre primită din Londra, ministrul războiului economic face cunoscut că începând dela 8 Aprilie Anglia va considera Ungaria ca țară ocupată de inamic.

„Associated Press” afirmă că prin această blocada britanică s'a extins și asupra Ungariei.

D. Iuliu Maniu la Constanta

CONSTANȚA, 10 (Sir). — Era a sosit în localitate d. Iuliu Maniu, fost președinte al consiliului de miniștri, venind cu automobilul dela Galați. D-sa s'a exprimat într'un cerc de prieteni că ar dori să sărbătorească Paștele într'unul din orașele noastre de pe litoral.

ORAȘE BANAȚENE

Ornata școală în Traian. Doda din Caransebeș

RU SFETCA

Solii către lumină

PEISAJ

Un alb curat întins ca și-o goană
Peste câmpii cu toată iarna trece;
Hai-hai copiii au făcut coloană
Să ducă'n sănii cerul scund și rece...

Desfacu-se înalturile'n două
Să lase jos ninsoarea-le sglobie;
Cu mâna prindem din zăpada nouă,
Brușind în noi puțină bucurie.

Ni-s ochii reci și sufletul ni-e rană
De parte, ce-am tăiat-o prin zăpadă;
Un fulg de soare l-am ascuns sub geană,
Și cerul vrea în brațe să ne cadă.

Spre mai departe ne-a durut tot pasul,
Poate de alb, poate de zarea largă,
Și-am ascultat în iarna mare glasul
Spre tot ce n'a putut să se mai șteargă...

SANIUS

Umblăm dealuri curate, fără pată,
Și ninsoarea ne cade pe mâni bogată;
Rădem alb în zăpadă, să cadă,
Fața lui Dumnezeu s'a întors să ne vadă.
Acuma ni-e rece sufletul pe ogoare,
Fiindcă-și scoate și el de lumină genele,
Și ne spălăm amândoi ochii cu soare,
Prin livezi și prin toate poenele...
Mâna ta mică, a mușcat din neaua mare,
Și strânge în pumn un alb de mirare;
Parcă ni-e bucuria așa de plină,
Ca nu simțim c'o să ne doară altădată,
Când dealul nu va mai fi alb, fără pată,
Iar mâna ta de acuma, rece și mică,
Goală de toată ninsoarea asta ce pică.
... Până atunci să ne scoatem inima afară
Să vadă și ea cum ninge bunăoară,
Sau cum se desface ziua, în lumină nouă,
Când sănile trec două câte două...

SCRISOARE DE PE CULMI

Iată, cresc munții, se cască văile,
Și zarea și-a obosit după creste bătăile;
Sufletul își aprinde acum în brazi o mirare:
Cum, Dumnezeu, să fie atâta de sus și de mare!

Vezi, soarele — trecător cald peste capete —
Tot încearcă culmile ca să scape;
Și iar mi-e frică — fiindcă roșeața e la Apus, —
Că'ntr-o zi nu va mai sui cerul sus.

Uite, mi se face ochiul cu-atâta mai mic,
Gândind că lumina pe gene n'o mai ridic;
Că așa cum zac aici moarte văile,
Mi-or sta odată în inimă bătăile.

POEM PENTRU O MOARTĂ

Unde-i, iubita mea? In nopțile astea ude
Să ascultăm mersul lumii cum se aude;
Cu șuvițele ei de aur curat și senin,
Și ochii mari crescuți cu cerul plin,
Ori gura mică, ca o părgă coaptă,
Și săni cu neliniștea neocaptă.

Unde-i, iubita mea? Avea suflet de fată mare,
In coapse jocuri ciudate și curgătoare.
Cu ea așteptam serile, să iasă din boschete.
Cu șușuituri de urme calde, discrete.
Parcă nu-i mai a mea nici fruntea asta uscată
Cu mirosuri de liliaci de-altădată.

Unde-i, iubita mea? Sfințenia ei blajină,
Avea în obraji frăgezimi de lumină;
Și deodată trupul ei s'a potecnit și a stat
Pe cioturi aspre, de pământ nelucrat.
Și a'nnoptat, așa de multe săptămâni,
Să-i crească moartea lăncosimă pe mâni...

Sculptorul Romul Ladea

O conștiință de sine și o luciditate în care își au loc cu egal aport optimismul și înțelegerea, este sculptorul Romul Ladea.

L-am găsit lângă noi în momentele când desorientarea creșta dungi aspre în tinerețea noastră — și de atunci a rămas mereu punctul nostru de rezim.

Scump la vorbă și măndru, ca un alt „Ioan Bob din Ticvanul mic”, acest singuratic zgrunțuros și opac în aparență a știut totuși să se apropie de noi, să ne înțeleagă și să se facă înțeles.

Și a fost destul pentruca din momentul acela privirile noastre să-l urmeze și fiecare vorbă, fiecare bucată de lut — trântită cu o dezolantă indiferență, — să deschidă în noi porți de lumină.

Romul Ladea nu cunoaște timidități, iar ezitarea i-o bănuiești doar în respectul mare pentru formă. Această valoare s'a confundat la el cu însăși vieța. Dincolo de ea mai rămâne doar zâmbetul său în care cuprinde tot disprețul pentru oamenii care nu cunosc această iluminare.

Un instinct sigur i-a purtat pașii și a canalizat fluidul de energie ce-i colcăia în suflet spre concepția sa de acum, în cadrul căreia îl vom vedea crescând cu încetineală dar și cu o invincibilă dârzenie. A înțeles și ține să mărturisească adevărul că un popor nu poate dispărea înainte de a-și fi afirmat virtualitățile. Acea focoașă lavă a cărei erupție ridică din adâncuri obscure, colonade albe și temple, sculptorul Romul Ladea a descoperit-o poporului nostru.

Dar problema nu era simplă. Antemergătorii s'au ocupat numai incidental și atât de naiv încât efortul lor nu putea însemna și un reazăm eventual. Contemporanii, după ce n'au avut curajul unei totale sincerități au sfârșit, unul câte unul, în a pașii stângaci valorile apusene. Totuși acestui colțos țaran i-a fost ușor să ignoreze oamenii arătați cu degetul.

După o trecere de câteva luni prin Paris, unde se pare că a avut grave ciocniri de principii cu Brâncuș-magul alb, care îl aciuise îndrăgostit de felul cum Ladea știa să cioplească într-o piatră, s'a întors în Ardealul vitregit, unde suferința îndelungă a determinat un strat de primară și robustă spiritualitate.

Și-a îndreptat preocupările spre materialul anonim, pipăind cu mâinile lui creștăturile porților, ușele și stranele bisericuțelor de lemn, transfigurat de marea descoperire pe care o simțea și o trăia din plin.

Nu era de ajuns ca arta să fie românească prin subiect, trebuia imprimată formei însăși esența specifică. Și pentru

aceasta Romul Ladea face un pas înapoi, caută o apropiere de simplitatea creștăturilor, de meșteșugul cioplitorilor anonimi. Forma capătă cu timpul un caracter arhaic, iar tratarea materialului devine ascetă și sobră.

Acest punct de vedere strict plastic l-a urmărit cu atâta tenacitate și voință încât fondul lucrărilor sale suferă de o închistare; îi lipsește acea fluiditate expresivă, valoarea care definește însăși esența artei. Din această epocă de început au rămas doar câteva reliefuri și unele studii de cap și nud. Dar repet, aceste lucrări nu au integritatea trebuitoare. Rămâne numai cadrul impunător în care figurile sunt schitate în largi planuri.

În rezumat, activitatea sa până la acest punct se limitează la studii. Abia după ce își definește caracterul formei, ceea ce îi va da atitudinea personală în plastică, Romul Ladea tratează un subiect. Și acest subiect nu putea fi decât cel ales: un țaran din Căraș.

Desigur că toată preocuparea anterioară n'a fost limitată strict la valorile plastice, ci într'un mai larg cadru a căutat să cuprindă toate fețele problemei.

Acest cap de țaran, este analizat întâi în elementele sale constitutive; punând în lumină întregul complex al caracterului, cu toate particularitățile rasei, cărora le atribuie continuitatea exclusiv dacică, apoi, fondul sufletesc al țaranului din Banat pe care Ladea îl cunoaște atât de bine, având profunde afinități de spirit cu el. Firește, trăsătura de fond rămâne cinismul cunoscut al bănățenilor, apoi forța vitală pe care o exprimă cu o putere de monumentală proporție.

La Romul Ladea expresia nu rezultă din mișcare în sensul lui Mestrovici de ex., nici din tratarea materiei cum e cazul lui Rodin, ci dintr'o proprie arhitectonică în care elementul constitutiv rămâne forma cu dimensionalul ei geometric pur sculptural.

Și, fac aici o paranteză pentru a releva apropierea sculpturii lui Romul Ladea de aceea a lui Brâncuș.

Această imbinare de planuri neted făcute, acest echilibru geometric al ansamblului, precum și degajarea formelor de materia obiectivă, situată într'o proprie existență spirituală, sunt în perfect acord — deși pe alt plan — cu plasticul lui Brâncuș. Amândoi trăiesc liniștea formelor, încadrându-se în cuprindătoarea concepției a statice. Căutându-i în urmă vor fi găsiți la același izvor: unul urmărind cu ochii albi de soare vârful nemaisfârșit al piramidei, iar cel din urmă, aspru la față, încercând o înțelegere a rezistenței sfinxului peste vremi.

ION VLASIU

Probleme muzicale

Pentru o editură muzicală

De-o vreme încoace se agită din ce în ce mai mult chestiunea unei edituri muzicale românești. În comparație cu editurile de literatură românească, muzica a rămas într'adevăr cenusăreașă artelor autohtone. Ideea de a edita cu o rentabilitate oarecare lucrările muzicale, a fost concepută în străinătate, îndeosebi în Germania, încă din secolul trecut. Firmele mari de edituri muzicale din Viena și Lipsca au ajuns celebre. Chiar și în războiul trecut, sau pe timpul inflațiilor de după războiu, editurile muzicale vieneze și germane și-au putut menține echilibrul. Standardizarea muzicii clasice vieneze și a cântecului german, inclusiv Fedul, n'a suferit nici odată vre-un deficit pe piețele internaționale.

La noi, toate începuturile de editare ale cântecelor și muzicii românești au dat greș. Din când în când, la anumite intervale, se găseau câțiva editori din țară, cari lansau un stoc oarecare de muzică minoră, sau zăreasă prin vitrinile librărilor câteva piese, în majoritate

co-uri, în editurile proprii ale puținilor noștri compozitori. După războiu am înregistrat un val de încredere și un ritm mai accelerat pentru editarea „slagărului” — la editurile din București, cari însă, în afară de editura lui Jean Feder n'au avut stabilitatea necesară. O editură serioasă, cu un calcul al investirii banului pentru tiparul de note și lansarea lucrărilor muzicale autohtone a fost fără îndoială Editura Moravetz din Timișoara. La stabilirea unui număr de note muzicale: didactice, populare și culte, cum și la formarea unui colportaj pe întreaga țară, chiar și în străinătate a Editurii Moravetz, și-a dat neprecuțitul concurs revista „Muzica”, editată un timp oarecare la Timișoara de mult regretatul Max. Costin, fostul director al Conservatorului Municipal. Muzica editată de Frații Moravetz stăpânește și astăzi piața românească. O întreprindere mai serioasă a realizat Soc. Compozitorilor Români, dar într'un număr limitat și insuficient, în raport cu diversitatea

Banatul cântă

Dl. George Pavel, profesor la Academia de muzică și apreciatul dirijor al Operei Române ne-a mărturisit că la Academia de Muzică din Cluj refugiată la Timișoara, s'a înscris un număr neobișnuit de elevi la secția „canto”. Ca fost profesor la Academile de Muzică din Cernăuț și Cluj, a făcut comparație cu acele orașe și a constatat că pe câtă vreme în capitala Bucovinei ori a Ardealului au fost ani când la secția „canto” d'abea dacă s'a înscris câte un elev, dol, — în capitala Banatului numărul lor e de 23 încă din primul an de funcționare al Academiei în această regiune și în vremile excepționale pe care le trăim.

— „Iată o dovadă puternică și edificatoare, care nu desminte faima locului: Banatul cântă; iar Academia de Muzică înseamnă un mediu prielnic pentru fondul sufletesc al românului bănățean”, a spus dl. George Pavel.

Inceputul de cultivare a muzicii în mediul rural bănățean se află tocmai acum optzeci și ceva de ani, când primele coruri, printre care cel mai vestit, cel dela Chizătău, au luat ființă. Tot Banatului îi revine faima de a avea cel mai vechi cor românesc. Reuniunea de cântărie a bisericii ortodoxe române din Lugoj, „Corul mare”, cum îi spun logojeni, corul „Jon Vidu” de azi, înființat acum o sută de ani, sau mai precis în anul 1840. Pe linia acestei tradiții Lugo-

jul și Timișoara au căutat să desvolte cultul muzicii înființând câte un conservator popular, unde țărani învață arta de a dirija un cor. Din școala d-lui Sabin Drăgoi dela Timișoara și a d-lui Filaret Barbu dela Lugoj, au ieșit dirijori țărani bine instruiți. Nu s'a neglijat nici muzica instrumentală dându-se vicia famfarelor sătești și așa avem în Banat „Asociația Corurilor și Famfarelor”, poate singura organizație culturală care s'a manifestat mai viu. Concursul de coruri dela Timișoara, când sub o singură baghetă mii de cântăreți ai Banatului au făcut, într'un cor mixt în masă, să vibreze văzduhul de cântec românesc, exprimă destul de clar gradul de dezvoltare al culturii pentru muzică.

Sugerăm conducătorilor sătești, preoți și învățători, să îndrume talentele rămase ascunse în satele noastre, spre învățătura muzicii. Nimic să nu se piardă, totul să se cultive, din ceace înseamnă valoare reală în sânul familiei românești. Avem o „Academie de Muzică”. Să fie dolidora de tineret. Nu asigură o carieră practică? Dar trebuie să renunțăm odată la gândul de a deveni numai funcționari. Deschideți drumurile spre împărăția creației. Iar voi, toți cei miruiți cu darul artei, urmați-vă destinul cu perseverență. Trebuie să învingeți.

Grigore Bugarin

PREZENTĂRI

„Pan”, A. I. Nr. 3. Directori: George Acinteanu și Remus Țincoca. Revista „Pan” bilunar de literatură și artă, se prezintă într'o ținută redacțională frumoasă și se bucură de colaborarea celor mai binecunoscute condeeele tinerei generații. În numărul cu data 1—15 Aprilie 1941, găsim lecția de deschidere la cursul de Istoria Metafizicii, din anul 1930-31, al regretatului profesor Nae Ionescu. În celelalte pagini semnează d-nii Mircea Vulcănescu, Alex. Constant, Ion Cantacuzino, Silviu Lazăr, Aurel Chirescu, Gherghinescu-Vania, I. D. Pietrari, D. Missir, Gh. Tules, D. Florea-Rariște, Panait Nicolae, A. Rogneanu-Nepos, Pavel Nedelcu, Florin Lucescu, V. Copilu-Cheatră, George Acinteanu, Aurel Bugarin (presupunem că e o greșală de tipar. După stil și după locurile evocate, în Aurel Bugarin credem că s'asim pe amicul nostru de pe Valea Cărasului, Aurel Bugariu). Lola Ionescu-Marița, Juarez Movilă, Remus Țincoca, etc. Desprindem această fru-

moasă strofă din „Tânguirea poetului transilvan” de V. Copilu-Chiatră:

„Și am vrut Doamne să scriu și mult
[m'am căznit,

„Toate legendele lutului acesta de
[sângele tribunilor stropit,

„Să le rânduiesc în cântec și litanii
„Pentru slava româneștii mele Tran-

[silvanii”.

„Școala Bănățeană”, revista Asociației Învățătorilor din Timiș-Torontal. Anul XXVIII. No. 4—5. Colaborează: L. Ciobanu: „Reabilitarea pedagogiei”; L. Ciobanu și Maris Bucătura: „Școlile din tinda bisericii”. P. Șerban: „Timpurile constituționale”. G. Dănilă: „Metoda Freinet”. Gh. Boran: „Din greutățile învățământului în Banat”, etc.

„Păgânii”, se numește volumul de schițe al d-lui Ion Țicu, apreciatul prozator bănățean, care va apare zilele acestea.

genurilor muzicale românești.

Pentru a soluționa acest deziderat, va trebui, înainte de toate, să recunoaștem starea faptică a culturii muzicale dela noi. În privința aceasta am semnalat de aenumărate ori lipsa aproape totală de interes pe care o are, în primul rând intelectualul nostru față de muzica românească. Căci pentru a putea vorbi de un grad de cultură muzicală la publicul românesc, trebuie să te sprijini pe lansarea și perceperea, sau măcar savurarea muzicii în straturile largi ale publicului auditor de muzică cultă. Genul minor are oarecari posibilități de editare prin însuși ușurința de care dispune, deci pentru înțelegerea pe care o găsește la publicul dela orașe. Nu la fel muzica cultă. Pentru a ajunge însă la adevărata muzică cultă, va trebui să trecem în revistă și muzica de teatru. Pentru lansarea genului, nu-i suficient să dispui de un Teatru de Operă sau de câteva stații de opere și drame muzicale, frecventate mai mult sau mai puțin de publicul intelectual. Trebuie dată o pregătire muzicală acestui public. Și-apoi, în afară de intelectualii noștri, în majoritate avocați, medici, profesori și funcționari (cei din urmă cu cele mai puține posibilități de a frecventa în chip normal audițiile), va trebui formată clasa burgheză. În Ungaria clasa burgheză a fost,

în ultimul timp, ajutată la formarea ei prin suplimentele lui „Szinházi Elet”, pe care însă n'am preferat-o, căci predomina în concepția comercială a editorului „slagărul” de cea mai banală inspirație. În Germania și Italia e istau în număr considerabil teatrele de operetă, pe cari — dacă ni le reamintim în raza de activitate și manifestare muzicală a Vienei, le vedem în postura unor școli pregătitoare pentru muzica cultă. În parterul sau galeriile acestor teatre, ascultând operetele unui Ioh. Strauss, Milöcker, Fr. v. Suppée, Offenbach, Lehar, Eysler, Kármán ș. a., s'a instruit cu dilecție clasa burgheză. Cu acelaș procedeu s'a format și auditorul concertelor clasice, admiratorii lui Haydn, Mozart, Weber, Beethoven, ș. a. Acasă, în orele libere, cu partițiunea de pian, la pianul sau la instrumentul preferat, la patru mâini sau într'un Arlo, sau quartet, de coarde, iar seara cu partitura de orchestră în mână, la câteun concert simfonic, se instrulau și savurau muzica favorită tinerii și bătrânii melomani ai Vienei de altă dată. În chipul acesta a fost lesne de înțeles de ce în țările acestea editurile erau întinse încă din anii revoluției din 1848, iar editurile noi acaparan un capital horent pentru a scoate de sub tipar, în cantități cele mai moderne, dif-

(Continuare în pag. 8)

GRIGORE BUGARIN

POEZII

CIOBANȚA MICA

Tu dacă n'ai avea obraji ca bujorul,
Eu cred că ți-ar fi veșnic trist cioporul,
Și frăgesime'n iarba munților n'ar fi
Și în amez nici soarele n'ar străluci...

De dragul tău pe floare roua pică,
Crăița munților mei, ciobăniță mică;
Și fie îți surăd a mele flori de sănger,
Senină ciobăniță, ca un vis de inger...

RUGĂCIUNE

Așează-ți bine'n umeri vechea ta scurtelcă,
Și-atunci când nătra cântă din suveică,
Să te aud cum chioți să răsune munții,
Să-mi pară, mai bădiță, că mi-e începutul nunții.

Tot ce-mi doresc acuma, o fac cu rugăciune;
Și nunta'n munți ne fie, doi brazi să ne cunune.
Du-mi sufletul cu tine și-l culcă'n poeniță,
Acolo unde-i stâna și turma ta, bădiță...

CHIOT

Hui!... vâlle să-mi sune bucuria...
Și râul să-mi murmure melodia...
Hei!... codrii chiotul să-l ducă'n văi
Pe firul razelor din ochii tăi...

Hai!... Hui!... peste amez tăcut;
Vreau pörul negru să-l sărut;
Vreau ochii verzi ca frunzele de fag,
Să inflorească lumile de-atâta drag...

INCEPUTUL BELȘUGULUI

Belșug de datini poartă munții azi...
A început răscucitul în amez.
Gălețile n'florite sunt cu busuioac
Pentru plinirea mult străvechiului soroc...

E sărbătoarea strungii și a turmelor;
— Ii caut în mit obârșia urmelor.
Imi încălzesc tot sufletul ce-l am și l-am avut
La focul marelui ei început.

PRANZ

Fiecare pranz al meu e praznic,
Fiecare gând al meu e paznic,
Pentru că din brazdă trupul mi-l hrănesc
Și'n duhul vechilor tradiții viețuesc.

Odihna mea e pentru ca să-mi svânt sudoarea
Și să privesc nainte, până unde s'are cărare
Și-apoi la umbra carului desfac
În crucea mea de „Doamne-ajută” pranz sărac.

Sonetul poesiei mele

— Pământul imi hrănește rădăcina
Cu sevele sălbătăciei lui
Și viguroasă cerurile sui
Să sorb din culmile de zări lumina.

S'a zămislit frumsețe precum nu-i,
Se scaldă 'n soare inima, senina,
Și dragostea s'a furișat ca vina
Când zeului pădurii mă dădui.

Aud în mine dintr'un vis cuvântul
Ce 'mbracă 'n armonie tot pământul, —
Șuvoiu de flacări mari arzând cascadă...

Sbătându-mă pe crucea soartei mele
Voi învia prin dorul meu de stele
Să-mi fie lumea țigă și baladă

Gibraltarul cheia Mediteranei

Dela stâncă lui Heracle la stâncă lui Tarik — Importanța strategică a stâncei pe care maimuțele trăiesc în libertate

Marea Mediterană este leagănul culturii europene.

Mulțimea insulelor și conformația favorabilă a coastelor, cari sunt scăldate de Mediterană, au îndrumat popoarele depe țărmuri spre mare. Ea este o mare aproape închisă, legată de Atlantic numai prin îngusta strâmtoare a Gibraltarului. Tot în acest punct vecinătatea dintre Europa și Africa este cea mai pronunțată. Datorită acestor două însușiri, strâmtoarea Gibraltar nu este numai o fortăreață în calea navigației dintre Est și Vest, ci și o punte între cele două continente. Ca strâmtoare, Gibraltarul are două funcțiuni:

I. Este singura esire din Mediterana pentru vasele cari au trecut Suezul.

II. Desparte apele Mediteranei de cele ale Atlanticului, ceea ce este de mare importanță pentru țările cari posedă porturi pe coastele Mediteranei și pe cele ale Atlanticului. În această situație se află Franța și Spania, amândouă țările având interes ca această strâmtoare să nu aparțină unei terțe puteri. O astfel de situație ar putea împiedica unirea flotei spaniole din apele de Vest cu cea din anele de Est, realitate care rămâne valabilă și pentru Franța, ale cărei flote de război din Atlantic și din Mediterana nu ar putea opera împreună decât dacă ar poseda temporar sau definitiv strâmtoarea. Nu este deci o simplă întâmplare dacă în cursul istoriei Franța și Spania erau întotdeauna aliate când era vorba de încercările făcute pentru ocuparea Gibraltarului. Având aceste două însușiri, Gibraltarul a căpătat o mare însemnătate istorică și politică.

Strâmtoarea Gibraltarului are o lungime de 65-70 km. Pe coasta de Nord, strâmtoarea este formată de țărmul dintre Capul Trafalgar la Vest și stâncă Gibraltar la Est. Pe coasta de Sud de țărmul dintre Capul Sparte la Vest și Ceuta la Est.

Insemnătatea istorică a unei stânci

În punctul cel mai îngust, strâmtoarea are 14 km. Adâncimea apei variază între 300-1000 metri. La nord stâncă Gibraltar, asemănătoare unui leu, se înalță până la 420 m. Pe malul african se află Dschebel Musca cu stâncă Musa care trece de 850 m. Gibraltarul nu este cel mai sudic punct al Europei, ci stâncă Maroqui de lângă Tarifa, care se află la o depărtare de aproape 20 de km. de cel mai Nordic punct al Africii.

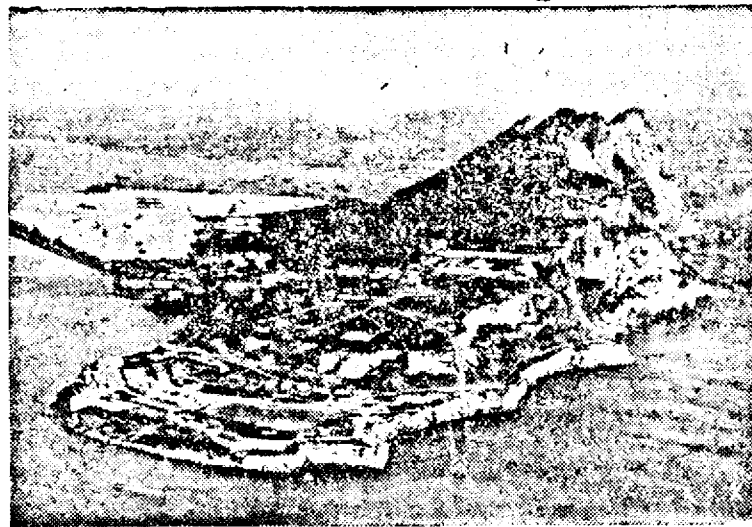
Datorită acestei configurații geografice, stâncă Gibraltarului, care se apropie mai mult de coasta africană, are cea mai însemnată valoare strategică. Ea se află în posesia Angliei.

Deși nu stăpânește țărmul african, de partea cealaltă a Gibraltarului, Anglia a reușit să împiedice Spania, care stăpânește Ceuta, să obțină hegemonia asupra acestei coaste; reușind ca zona dintre Ceuta și Tanger să fie sub controlul Angliei, Italiei, Spaniei și Franței.

Cel mai important punct din strâmtoare este, după cum am spus, stâncă Gibraltar care din 1704 se află în stăpânirea Angliei. Capul Gibraltar, care are forma unui creion ascuțit, este lung 6 km., iar în punctul cel mai îngust măsoară 800 m. Teritoriul englez este despărțit de cel spaniol printr-o zonă neutră de 600 m., care se închide în fiecare seară. Orașul Gibraltar care se află pe țărmul de Vest al stâncii, urcă din port în formă de terase până la 80 m. deasupra nivelului mării. Populația civilă era la 1 Decembrie 1934 de 16.000 oameni, la cari se adăuga cei 4000 ca-

tași, cari alcătuiesc garnizoana orașului.

Viața orașului are un aspect spaniol sudic, având desigur și o puternică nuanță englezescă. Populația vorbește

limba spanioală, limba oficială fiind desigur engleza. Portul, care este format de trei diguri artificiale, este apărat la Est de însăși stâncă Gibraltar, iar spre Vest de coasta Algeirasului. Englezii nu urmăresc colonizarea acestei stânci.

În fruntea administrației se află un guvernator, care se bucură de o mare autoritate. Acest post este totdeauna încredințat unei personalități militare, deoarece Gibraltarul este întâiu de toate o cetate.

Cetate naturală

Interesele economice se află pe planul al doilea. Aceasta se datorește desigur și faptului că Gibraltarul nu are un Hinterland economic. Traficul extern al Spaniei este îndeplinit de Cadix și Algeiras. Clima și condițiile de viață sunt mulțumitoare. De partea cealaltă a zonei neutre se află orașul spaniol. La Lina de Concepcion, care are 35.000 locuitori.

Pe întregul glob, rar s'ar mai găsi o stâncă, care ar putea crea o cetate naturală atât de puternică precum este Gibraltarul. Stâncă proprie zisă este de compoziție calcaroasă, având o lungime între 400 și 1200 m. Creasta stâncii măsoară în mijlociu 3000 de metri, cel mai înalt vârf fiind Azucarul cu 425 m.

Apărătorii Gibraltarului se află într-o me de 4,6 km. și o lățime ce variază în funcție de situație deoarece râpa de Nord a stâncii, spre teritoriul cetății, cade aproape vertical. Acesta este motivul pentru care atacurile din Hinterland nu ar avea niciodată șorți de izbândă.

Atacurile pornite de pe mare sunt tot atât de grele, deoarece stâncile cad și aci perpendicular pe suprafața apei. Nicio coastă nu este atât de joasă încât să permită debarcări. La Vest stâncă, coboară în formă de platformă, partea de jos fiind destul de abruptă. Nici aici nefiind posibilități de debarcare. Singurul punct vulnerabil este un teren de 200 metri pe unde duc mai mult drumuri din oraș spre stâncă.

O curiozitate: Gibraltarul este singurul ținut din Europa unde trăiesc maimuțe în libertate.

În timpul asediului din 1770—83, englezi au săpat primele subterane care erau apărate de bateriile ce se aflau la suprafață și care puteau trage de pe înălțimea stâncii în adversarul maritim. În cursul secolului al 19-lea s'au fă-

cut primele lucrări de fortificație. Astăzi stâncă este străbătută de mai multe coridoare subterane etajate cari din cauza adâncimei la care se află sunt bine apărate de fecul inamic.

Puțină geografie

REVISTE

„Invățătorul bănățean“, Anul V. No. 1—2. Redactor Ion Șoma. Apare la Lugoj, ca organ oficial al Asociației Invățătorilor din jud. Severin. Din cuprinsul caetului de pe Ianuarie—Februarie, desprindem: G-ral Ion Antonescu. „Cuvânt în pragul noului an“; „Manifest către țară“; „Declarațiile făcute presei“. Pavel Jumanca: „Invățătorul și mediul social“. „Din trecutul școalelor noastre“. „O pildă de muncă și vrednicie“; „Calendarul în cursul veacurilor“ etc.

E interesant din punctul de vedere al istoriei pentru cultura românească în Banat articolul d-lui Pavel Jumanca: „Din trecutul școalelor noastre“.

Pentru o editură muzicală

Continuare din pagina 7)

rite ediții de lux, mijlocii sau populare dintr'un complex uriaș de genuri muzicale.

Deci, înainte de toate, trebuie să recunoaștem starea faptică a culturii muzicale dela noi. Și, cum la un popor tînăr în cultură, prima fază de culturalizare merge cu imense sacrificii, oficialitatea va trebui să intervină cu soluții, dar mai ales cu un sprijin material efectiv la realizarea înjghebării unei edituri muzicale românești. Într'o viitoare expunere, deoarece spațiul nu ne permite a ne extinde prea mult în coloanele rezervate pentru cronică muzicală, vom scrie și despre această posibilitate, în strânsă legătură cu Soc. Compozitorilor Români, respectiv cu editura deja existentă a acestei societăți.

Filaret Barbu

ROMUL LADEA

Țăran din Caras

Regele Petru II al Jugoslaviei a plecat spre Anglia

ROMA, 10. Agenția „Stefani” află că Regele Petru II. al Jugoslaviei a părăsit teritoriul Jugoslav, imbarcându-se pe un crucișător britanic.

Se crede că Regele Petru II. intenționează să plece în Anglia unde se află Regina Mamă Mărioara și cei doi frați ai Săi.

10 mii morți și răniți — victimele bombelor în luna Martie, în Anglia

Amsterdam, 10. (Rador.) Corespondentul agenției D. N. B. anunță:

Postul de radio Londra anunță că ministrul britanic al siguranței naționale a declarat că în luna Martie au fost omorâte pe teritoriul englez prin atacuri aeriene 4.259 persoane și răniți 5.557 persoane.

Stefani desminte:

Fiume n'a fost ocupat

Roma, 10 (Rador.) — Agenția Stefani transmite:

Cercurile autorizate italiene desmint categoric știrea răspândită Marți seara din Belgrad privitoare la ocuparea orașelor Fiume, Zara și Scutari de către trupele sârbești.

Germania a adresat un nou protest Statelor Unite

Washington, 10 (Rador.) — Corespondentul agenției Havas anunță:

D. Cordell Hull secretarul departamentului de Stat a comunicat ziariștilor că Germania a adresat guvernului american o noua notă de protestare în legătură cu sechestrarea vaselor germane aflate în porturile americane și cu internarea echipajilor.

Un ministru al Statelor Unite va pleca în Anglia

Washington, 10 (Rador.) — Corespondentul agenției D. N. B. anunță:

D. Knox ministrul marinei anunțat că d. Forrestal subsecretar de stat la departamentul marinei, va pleca în curând în Anglia.

D. Forrestal va sta acolo 15 zile în scopul de a stabili un contact mai strâns între ministrul marinei americane și amiralitatea britanică spre a se ajunge la un acord între cele două țări în legătură cu echipamentul lor naval.

Armata germană a ajuns la Marea Egee

Salonicul a căzut

Armata greacă din Tracia a capitulat

SOFIA, 10. D. N. B. COMUNICĂ:
TRUPELE DE SUBT COMANDA FELDMAREȘALULUI LIST AU STRĂPUNS FAIMOASA LINIE „METAXAS”, PATRUNZÂND PÂNĂ LA MAREA EGEE, AJUNGÂND LA LOCALITATEA XANTI.
SALONICUL A FOST ASTFEL OCUPAT. ACEASTĂ LOCALITATE ESTE CONSIDERATĂ ÎN CERCURILE MILITARE CA FIIND CHEIA BALCANILOR.

TRUPELE FELDMAREȘALULUI

LII AU ATACAT DIN IUGOSLAVIA DE SUD, IZOLÂND ARMATA IUGOSLAVĂ DE TRUPELE ALIATE GRECO-ENGLEZE.

TRUPELE IZOLATE ÎNTRE RAUL VARDAR, ȘI PROVINCIA TRACIA, AU CAPITULAT.

STRATEGIA DE PATRUNDERE ȘI IZOLARE, CARACTERISTICĂ RAZBOIULUI FULGER, A TRUPELOR GERMANE, A ÎNCHEIAT ASTFEL ÎN PATRU ZILE

ÎNȚAIUL ACT AL RĂZBOIULUI ÎN BALCANI.

Și Nișul a căzut

TRUPELE GENERALULUI KLEIT A PATRUNS ÎN LOCALITATEA NIȘ MIERCURI LA ORELE 11 A. M.

ORAȘUL MARBURG DIN SLOVENIA, FOST CUCERIT, DRUMUL PESTE RAU DRAVA FIIND ASTFEL DESCHIS ÎNĂINTĂRII GERMANE.

COMUNICATE

In Jugoslavia de sud au fost făcuți peste 25.000 prizonieri

6 generali au fost capturați

Berlin, 10 (Rador.) — Înaltul comandament al forțelor armate germane comunică:

Trupe ușoare și divizii de infanterie sub comanda feldmareșalului List au trecut granița bulgară spre Jugoslavia.

Cu toate greutatele avute din cauza ținutului muntos am înaintat peste 100 km. în valea Ūskub (Skoplje), trecând peste Vardar. Prin aceasta, legătura între trupele jugoslave și greco-engleze a fost complet întreruptă.

Mai spre sud, alte formațiuni au trecut peste lacul Doira în Grecia.

Până acum în Jugoslavia de sud au fost făcuți peste 20.000 de prizonieri printre cari și șase generali.

Materialul capturat — tunuri și arme de tot felul, — este enorm. La granița Greciei, divizii de infanterie și de munte sub comanda feldmareșalului List sprijinite de avioane Stuka și de artileria antiaeriană au străpuns după lupte violente așa zisă linie „Metaxas” un zid de fortificații moderne construite în munți în mai mulți ani.

În timpul operațiilor ofensive din Cirenaica lăcute de formațiuni italiene și germane trupele corpului german din Africa au ajuns la Derna în ziua de 7 Aprilie.

Activitatea aviației germane împotriva flotei britanice de aprovizionare și a obiectivelor militare din Anglia de răsărit a fost foarte intensă.

Primul loc în aceste atacuri îl au escadrițele mareșalului Sperrle.

Avioane de recunoaștere înarmate au scufundat pe coasta orientală a Mării Britanii un vas de comerț de 4000 tone și au bombardat alte trei vase mari producându-le stricăciuni însemnate.

La răsărit de Skegness un avion german de recunoaștere care sbura de la mică înălțime a lovit în plin cu două bombe de mare calibru un distrugător britanic.

Noaptea trecută mai multe sute de avioane au atacat în valuri succesive porturile și instalațiile industriale din Anglia de sud și de mijloc.

Atacul principal a fost îndreptat împotriva fabricelor de arme din regiunea Coventry. Mii de bombe explosive și incendiare au produs stricăciuni mari instalațiilor industriale.

Numeroase incendii au fost observate și în docurile și instalațiile portuare dela Portsmouth.

În Africa de nord avioanele noastre de luptă și de bombardament au atacat cu bombe și cu mitraliere mari concentrații de trupe inamice.

În Cirenaica un avion britanic a fost doborât.

În noaptea de 8—9 Aprilie inamicul a făcut câteva raiduri deasupra coastelor teritoriului ocupat.

O mare formațiune de avioane engleze a sburat din nou deasupra coastei Germaniei de nord aruncând bombe incendiare și explosive în unele locuri. Atacul principal al inamicului a fost îndreptat împotriva regiunii Kiel unde au fost cauzate pagube neînsemnate într'un cartier de locuințe care se află lângă un cartier industrial.

S'a înregistrat numeroase victime morți și răniți — din populația civilă.

După căderea Derna trupele germane și italiene înaintază pe coastă

Roma, 10 (Rador.) — Iată comunicatul oficial publicat astăzi de Marele cartier general al forțelor armate italiene:

La punctul de frontieră Julia detașamentele noastre înaintate au ocupat Kranjska-Gora în valea Savei.

În Albania pe frontul jugoslav activitate de mici detașamente. Am capturat numeroase grupuri de prizonieri cu armele lor.

e frontul grec am respins atacuri inamice cu caracter local și am capturat câteva sute de prizonieri.

Formațiunile noastre de bombardament au atacat la Sebenico unități navale și hidroavioane ancorate. Un vasăru de tonaj mijlociu a fost atins. Mai multe hidroavioane, mijloace mecanizate și baracamente au fost avariate. Amenajamentele bazelor aeriene din Vulje și Vodica au fost și ele bombardate suferind grave stricăciuni.

Alte avioane de ale noastre au atacat coloane mecanizate, furgoane și coloane de convoiuri.

În Cirenaica după ce am zdrobit printr'o manevră strălucită rezistența opusă de detașamentele mecanizate inamice în deosebi mai numeroase la Imsus și Mechili, forțele italiene și germane au atins Derna și continuă să urmărească pe inamic curățind vasta regiune ce a fost din nou recucerită.

Unitățile corpului aerian german au bombardat și tras focuri de mitraliere asupra concentrațiilor de trupe și coloanelor mecanizate inamice.

În Africa Orientală inamicul a renunțat la atacurile în sectorul Massaua.

În alte teritorii situația e în întregul ei neschimbată.

Una din șalupele noastre torpiloare au torpilat un mare crucișător britanic în Marea Rosie.

ACTUALITATEA ÎN IMAGINI

Unueva pe front, piloți german luându-și masa

pe frontul din Africa de nord